

10.5.2016

Johtokunnan jäsen Seppo Honkapohja: Maksufoorumi kymmenen vuotta – historiakatsaus ja tulevaisuuden haasteet. Helsinki 10.5.2016

Tämänpäiväinen Maksufoorumi on järjestyksessään jo kymmenes, ensimmäinen foorumi pidettiin 29.5.2007. Olemme tänään kuulleet monipuolisen katsauksen maksamisen tulevaisuuden visioista sekä tutustuneet esimerkkien avulla siihen, kuinka perinteisen maksamisen tavat ovat sirpaloitumassa.

Aamupäivän aluksi käsitelimme maksamisen tulevaisuuden digitalisaatiovisioita: saimme ajatuksia maksamisen markkinarakenteen ja -käytäntöjen muutoksista. Digitalisaatio ja mobiiliteknologian käyttö ohjaavat kehitystä entistä käyttäjäystävällisempään suuntaan. Muutos tuo mukanaan kuitenkin myös haasteita. Tietoturvan vaatimukset ovat nykypäivän verkottuneessa ja digitalisoituneessa toimintaympäristössä entistä korkeammat.

Toisessa osiossa keskityimme esimerkkien avulla maksamisen murrokseen. Lohkoketjuteknikka ja hajautettu kirjanpito ovat nousseet keskeisiksi selvityskohteiksi myös maksamisen markkinoilla. Keskuspankin näkökulmasta on tärkeää, että uudet ratkaisut osoittautuvat vähintään yhtä luotettaviksi ja turvallisiksi kuin nykyisetkin ratkaisut. Lisäksi kuulimme maksuratkaisuiden kehittämisen trendeistä ja haasteista erilaisten toimijoiden näkökulmista.

Eri toimijoiden tulokulmat maksamisen kehittämiseen ovat erilaisia. Uudet innovatiiviset ideat ja laaja-alainen ajattelu auttavat meitä pysymään maksamisen eturintamassa ja varmistamaan, että Suomi on tehokkaan maksamisen kärkimaa.

Iltapäivän kolmannen osion paneelikeskustelu pohjautui maksuneuvoston puitteissa toteutetun e-kirjasen ”*Millä tavoin maksamme 2020-luvulla?*” aihepiiriin läpikäymiseen. Kaikkinensa voidaan todeta, että tulevaisuuden maksamisen markkinoihin vaikuttavat trendit ja ajurit ovat moninaiset. Digitalisaatio ja sen mukanaan tuomat mahdollisuudet ja haasteet koskettavat jokaista maksamisen markkinoiden toimijaa. Myös sääntely on keskeisessä roolissa, sillä se luo puitteet ja pelisäännöt markkinoiden kehitykselle.

Muistellaanpa hetki menneitä vielä tämän juhlafoorumin loppuun. Ensimmäisessä Maksufoorumissa toukokuussa 2007 todettiin seuraavaa:

”Luotettava ja tehokas maksujenvälitys on taloudellisen toiminnan perusehto. Rahoitusmarkkinoiden integroitua myös maksujärjestelmät uudistuvat. Muutoksessa on tärkeä varmistaa, että Suomessa saavutetut tehokkuushyödyt voidaan

10.5.2016

säilyttää, ja että tulevaisuudessa järjestelmät kehittyvät edelleen käyttäjiensä eduksi. Yhteistä näkemystä ja toimintasuunnitelmaa tarvitaan tukemaan suomalaisten asiakkaiden – niin yritysten, julkisen hallinnon kuin yksityisasiakkaidenkin – ja pankkien sopeutumista integroituihin maksujärjestelmiin.”

Nämä teemat ja tavoitteet ovat edelleen relevantteja.

Maksujärjestelmät ovat verkostotoimiala, jossa yhteiset standardit ovat sekä palveluiden tuottajien että käyttäjien intresseissä. Näin on myös matkapuhelintoimialalla. Esimerkiksi GSM-standardiin siirryttiin maailmalla aikanaan eri tahtiin, mikä aiheutti haasteita matkapuhelinten käyttäjille matkustettaessa Euroopan ulkopuolella.

Verkostotoimialoilla tyypillistä on myös ns. polkuriippuvuus, jossa nykypäivän tilannetta ei voi kunnolla ymmärtää tuntematta historiataustaa. Usein suuret muutokset, kuten esim. SEPA-hanke, vaativat aikaa toteutuakseen.

Historiaperspektiivissä onkin mielenkiintoista katsoa joitakin ensimmäisessä Maksufoorumissa esiin nostettuja strategialinjauksia maksujenvälityksen kehitykseen:

- *Suomalaisen maksujenvälityksen on kehityttävä osana eurooppalaista ja globaalia integroituvaa rahoitusmarkkinaa.*
- *Kehityksessä halutaan aktiivisesti edistää standardimuotoisen digitaalisen tiedon käyttöä, mikä mahdollistaa automaattiset prosessit toimintojen, organisaatioiden ja valtioiden rajojen yli.*
- *Kehityshankkeita on arvioitava ja tuettava laajassa yhteistyössä eri markkinaosapuolten kesken. Johtavana ajatuksena on oltava loppukäyttäjien tarpeet.*
- *Korkeatasoinen tietoturva on olennainen osa tehokasta maksujenvälitystä.*
- *Viranomaisten toimenpitein pyritään turvaamaan maksujärjestelmien vakaus ja luotettavuus edistäen samalla tehokkuutta ja kilpailukykyä.*

Näiden strategialinjausten mukaisena onnistuneena kehityksenä voidaan pitää muun muassa suomalaisen maksuliikkeyhteisön sujuvaa siirtymistä SEPA-aikaan. Tätä edesautettiin mm. SEPA-ydinryhmän aktiivisen toiminnan kautta, ja myös vuosina

10.5.2016

2009–2013 Maksufoorumin yhteydessä järjestetyt SEPA-fooromit antoivat tälle työlle arvokasta taustatukea.

Toisaalta on syytä myös korostaa, että maksujärjestelmien ja maksupalveluiden kehittäminen on jatkuvaa dynaamista toimintaa, eikä niiden kehitys ole pysähtynyt SEPA:n loppuun saattamisen myötä. Tarve jatkuvalla kehittämisellä käy myös ilmi e-kirjasesta ja siinä esitetyistä näkökulmista maksamisen murrokseen.

Maksamisen murroksessa maksupalveluiden kehittämistä on jatkettu niin Suomessa kuin muuallakin. Suomen Pankki perusti vuonna 2014 maksuneuvoston, joka kokoaa yhteen palveluntarjoajat, käyttäjät ja viranomaiset. Tavoitteena on vastata jatkuvan kehityksen tarpeeseen avoimen keskustelun ja ajatustenvaihdon avulla. Maksuneuvosto tukee edistyksellisten, kansainvälisesti yhteensopivien ja koko yhteiskunnan kannalta tehokkaiden maksutapojen hyödyntämistä. Lisäksi maksuneuvosto toimii euromaksualueen vähittäismaksuneuvoston (ERP) kansallisena vastinparina.

Maksuneuvoston työryhmäraportit maksamisen nykytilasta ja trendeistä sekä maksamisesta digitalisoituvassa taloudessa muodostavat yhdessä e-kirjasen kanssa pohjaa, jolle kehitystyötä voidaan jatkossa perustaa. Myös Maksufooromit antavat tälle työlle arvokasta taustatukea.

Kotimainen kehitystyö linkittyy vahvasti Euroopan tasolla tehtävään työhön, jota edistetään euromaksualueen vähittäismaksuneuvoston puitteissa. Tällä hetkellä keskeisiä hankkeita ovat muun muassa yhteiseurooppalaisen pikamaksujärjestelmän rakentaminen marraskuuhun 2017 mennessä ja verkkolaskutuksen edistäminen.

Digitalisoituvassa maailmassa maksupalveluiden kehittäminen edellyttää entistäkin enemmän avointa ajatusten vaihtoa ja dialogia. Siihen Maksufoorumi luo oivat puitteet tänään jo kymmenettä kertaa.

Toivottavasti päivän esitykset ja keskustelut ovat herättäneet teissä ajatuksia, joiden pohjalta maksamisen visioita voi lähteä edelleen kehittämään ja toteuttamaan.

Kiitokset vielä kerran kaikille esiintyjille ja osallistujille panoksestanne tähän Juhla-Maksufoorumiin.